

ZGODNJA DANICA.

Katolišk cerkven list.

Danica izhaja 1., 10. in 20. dné vsacega mesca na celi poli, in veljá po pošti za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., v tiskarnic sprejemana na leto 2 gld. 60 kr. in na pol leta 1 gld. 30 kr., ako uni dnevi zadenejo v nedeljo ali praznik, izide Danica dan poprej

Tečaj XIX.

V Ljubljani 20. velicega serpana 1866.

List 24.

Boj in mir.

Letošnjim g. g. novomašnikom ljubljanskega semenišča kot svojim predragim součencem posvečuje

A. U. Okiški.

Sovražne sile blisk po zemlji šviga,
Oserče ji stresuje grom, vihar,
In gost se proti nebu dim povzdiga,
Požira, žuga krog in krog požar.
Po miru hrepeni svet, ali — ni ga,
V trepetu gleda človek, revna stvar,
Kako napada ljuta laž resnico,
Kako nasilstvo bije na pravico.

Med bojem tem me svitel žar obsije,
Uhó zadene rajske godbe glas.
In zliva v serce sladke harmonije,
Migljá mi v krogu vencev belih kras;
S škerlatom žarnim nebez se ovije,
V bliščobnem pasu šviga k nebu glas:
Hosana, slava Bogu na višavi,
In mir ljudém na zemlji v rajski spravi! —

In sveta radost množico presinja,
V nebeških čutih serca se topé.
Lepota čudna se očém odgrinja:
Kak' biserji po licih se bliščé,
Kako za solzo solza se utrinja!
Po versti gledam matere, sestré,
Očete, brate, množico obilo,
Ki lepša svatovsko jih oblačilo.

Zakaj le-tí veseli raj imajo? —
Sinov junaških blaženo koló
K Vladarju vseh vladarjev pripeljajo,
Dadé mu jih z ljubeznijo gorkó,
Naj ž Njim v nevarno vojsko se podajo.
Pa srcem zbranim grenko ni slovó,
Navdaja milo, častno jih veselje:
Vladar sinovom vojno dá povelje! —

Tako vas vgladam, vi predragi moji
Prijatelji, tovarši mladih lét!
Bolj veličastni ste v mladosti svoji
Sedaj, kot bili ste kedaj popréd.
Navdušeni želé vam srečo broji,
In ž njimi kličem jaz iz serca vnét:
Naj večno bo v presladko vam veselje
Vladarja vekovitega povelje!

Oblast tedaj je, dragi! v a m zročena,
Na strani vaši ljudstvo naj stoji,
Potem ne bode bojna čast zgubljena,
Ko se po dolgem boji mir stori.

Saj vas in nas navdaja želja ena:
Pogum naj stanoviten v nas gori,
Da bomo nezmagljivo se borili,
Gospodu slavo — sebi mir dobili!

Pij IX in sedanji čas.

Antikrist je za dve stopinji bližej, kar je tudi moč katoliške Avstrije zmanjšana in ji vpliv do Laškega odzvet. Ena naj bolj gladovnih želj je Italii spolnjena, da namreč dobi Benedke, akoravno v svojo sramoto, ker vzela jih bo kakor beračica iz Napoleonovih milostnih rók. In kdo vé, s čim in kako se mu bo mogla za ta dar hvaležna skazati?

Kako pa z drugim koscem, z Rimom? S tem bi bili Lahí še bolj ošabni, ali kaj, ko ga bodo dobili zopet ko beračuni iz Napoleonovih rók, ako Bog dopusti, da se tudi to zgodi. O revna slava framasonskih Italijanov! —

Po pogodbi namreč, ki jo je Napoleon 15. kim. 1864 storil z Viktor-Emanuelom, bo Napoleon letos vzel vse vojake iz Rima, ki so ondi za varstvo sv. Očeta (nekoliko jih je vzel že lansko leto); sv. Oče pa bodo potlej pod branbo svojega roparja Viktor-Emanuela. Golobič bode izročen jastrobu, jagnje volku v varstvo. Mogoče je, da se Napoleon svojemu „preljubemu“ varvancu zagrozi, da ne smé Rima napasti; če pa Garibaldi roparji in laški framasoni v Rimu rogovilstvo zbudijo v prid „edine Italije,“ kdo bode pa tadaj varoval sv. Očeta in njih posestvice? — Kadar se kak rop dopolni dandanašnji, se reče: „Ant' je; zdaj ni več pomagati!“ (Fait accompli.)

Druga stiska, ki tare sv. rimski sedež, je pomanjkanje denara. „Civiltà cattolica“ — rimski časnik — natanjuje, da prihodki v Rimu sedaj znašajo nekež čez pet milijonov škudov; izdajki pa veliko čez deset milijonov. Same obresti za državni dolg vzamejo več kot je vsih prihodkov, tako da vsako leto primanjka 5,410.331 škudov ali nad 11 milijonov gl. avst. veljave. To pa izhaja od tod, 1. ker na cerkveni državi sloni državni dolg vsih uropnjenih okrajin; piemonska vlada pa njih prihodke smuka; 2. ker papeževa vlada še zmiraj plačuje uradnike iz oropanih okranjin, kateri so ji zvesti ostali; 3. ker je móгла torej poslednje štiri leta državni dolg pomnožiti. Darovi za sv. Očeta iz raznih dežel so namreč dosihmal znašali po 5²/₃ milijona na leto, in splačalo se je z njimi le dvé petini unega primanjkljeja. Vsega tega pomanjkovanja je le samo rovarstvo krivo, zakaj leta 1859 so bili v rimski državi prihodki veči kakor pa izdajki. —

Ali bomo kaj pomagali sv. Očetu v njih britkosti? — To je dolžnost vsacega dobrega katoličana. Kolikor hujši so sovražniki in kolikor bolj človeška pomoč zginuje, toliko gorečniji nam je treba v Božjo pomoč klicati, da bi se usmilil svoje Cerkve in njenega namestnika ter obkrajšal čas poskušnje. Kako goreče molijo otroci za očeta, ako je v hudih stiskah! Enako se spodobi moliti otrokom sv. Cerkve za vesoljnega Očeta. — Molitev pa naj spremljajo tudi dobrotni darovi za sv. Očeta. Cerkveni pastirji vernike k temu pogosto spodbudujejo. Mogunski škof Ketteler pravijo: „Vsi darovi, ki jih damo (sv. Očetu) zavoljo Kristusa, se nam bodo ob sodbi za take prišteli, ki smo jih Sinu Božjemu samemu dali.“ Kdo bi bil neki tako terdoserčen, da bi svojemu očetu ne pomagal, ako je v potrebi? — Namerijo se sicer, kakor povsod, morebiti tudi pri nas kateri taki, ki nekako pisano gledajo, ako se namestniku Kristusovemu kaj dá. Tudi se večasi slišijo mnogotere frajmavrške laži, da sv. Očetu denara ni potreba, in kdo vé, kaj še vse? Ali tacih ni poslušati, kakor sploh zapeljivcev in lažljivih prerokov ne.

Sicer se pa tudi ni treba odveč bati in ne serčnosti zgubiti, ako sovražniki tudi še večji moč dobé in za kak čas celo Rim posilijo. Zagotovljeno imamo, da Cerkve vrata peklenške ne bodo zmagale. Pa tudi nad malo papeževo zemljico previdnost Božja vidno čuje, ter jim jo v korist cele sv. Cerkve zopet dá, če tudi se je lakotniki za kaj časa polasté. Taka se je godila pod Pijem VI, ki je ko jetnik v francoski terdnjavi Valence umrl 29. vel. serp. 1799. Tako pod Pijem VII, in zopet pod Pijem IX l. 1848. Serčnost tedaj! Ne podajmo se ne dušnim in ne telesnim sovražnikom, in zmago bomo obhajali s Pijem IX, svojim očetom — morebiti že na zemlji, zanesljivo pa v nebesih. Vsak sovražnik sv. Cerkve je gotovo premagan, če ne pred, pa na smertni postelji, — in kako blizo blizo je le-tá!

Kakošnih občutkov so sv. Oče sami v tako čudnih časih, so razodeli 2. tega mesca, ali letošnjo porcijunkulo, v cerkev „peterih ran.“ Bralo se je ondi pripravljavno pismo, da bi se blaženi Leonardo Portomavriški prišel med svetnike; in o tej priliki so sv. Oče imeli govor. Pravijo med drugim:

„Vidimo po eni strani, da se sovražniki sv. Cerkve na vso moč prizadevajo, da bi jo razdijali in zaterli, ako bi bilo mogoče; po drugi strani pa se nam v našo tolažbo in spodbudo kaže nov pogled. Ljudje hočejo delo tolikernih stoletij podreti in preganjajo cerkvene služabnike iz njih svetiš: Bog pa nam kaže na ponižnega Franciška Asiskega, ki naj ga posebno častimo, ter brezbožne osramotuje, podpira slabe, poterjuje goreče. Tega junaka med neštevilnimi drugimi posnemajmo, in častimo ga v njegovem poveličanji. Za une slepe pa molimo po tem zgledu in oserčujmo se po zgledu novega Leonarda Portomavriškega, ki je Rim kropil s svojim potom... Hudobni vas bodo zapeljevali, ustavljajte se jim; svete vam bodo dajali, ogibajte se jih; seboj vas bodo vlekli, iztergajte se jim iz rok. Njih toliko, ki so v vaših letih verovali in po veri živeli, je bilo pozneje od malopridnih zapeljanih, in zašli so v zmoto in pregreho. Jaz sam sem poznal žalostno slavnega mladega človeka naše dobe, ki se je pred dvajset leti z menoj pogovarjal, kako bi popolnamost in svetost dosegel, in mislil je iti v kloster. Vidil sem pa pozneje, da so ga bili tovariši zapeljali, pogrezoval se je iz brezna v brezno, in poslednjič je Evropi in svetu zapustil slovez hudodelstva ter je na morišu glavo zgubil. (Sv. Oče namerjajo na potuhneča Orsimi-a, ki je z družimi vred hotel cesarja umoriti.) Imejte take zglede pred očmi in molite za milost, da bi stanoviti ostali.“

Sv. Oče sklepljejo govor z molitvijo za „Kristusov vinograd“ in za blagoslov nad Rim; naj Bog „ne dopusti, da bi dereče zveri iz gozdov planile in s svojimi zobmi rile po blagrih, ktere ti zidovi obdajajo.“

Vsi recimo k molitvi sv. Očeta: Amen, amen!

Vsak bo nosil svojo butaro.

(Pavel Gal. 6, 5.)

V popisu življenja nekega pobožnega pušavnika, ki mu je bilo ime Luka mlajši, se bere, da mu je bil Bog dodelil posebni dar skrivnostnih reči vediti in prerokovati. — Enega dne pripoveduje mlad pušavnik Luka svojim tovaršem, ki so z njim v pušavi živeli, to-le dogodbo: Mož bo s težko butaro k nam v pušavo prišel za nekaj prosit, v čimur naše pomoči res silno potrebuje. — Čez nekoliko časa res pride ptuj človek brez tovarša v pušavo, in ni bilo viditi butare na njem; skerbno pa vpraša po pušavniku Luku, ter pravi, da njegove pomoči silno potrebuje. — Pušavniki ga peljajo k mlademu tovaršu Luku. Mož stopi ves ponižen predenj, ter ga za neko pomoč poprosi. Mladi pušavnik Luka pa se proti njemu zoper svojo navado nekako terdo in ostro derži, mu dolgo ni hotel prošnje uslišati, ter ga pušti osem dni prositi, ne da bi bil z njim kaj govoril. Čez osem dni še le, ker je bil mož v prošnji stanoviten, in ni hotel brez Lukove pomoči iz pušave, ga pušavnik prav resno in ostro nagovori, rekoč: Kako se ti mož prederzneš s tako težko butaro pregréh se pred kakega človeka prikazati? In, iz kakošnega namena si prišel lesem v pušavo? Ti potrebuješ pomoči cerkvenih učencov in spovednikov, ne pa od nas nevednih in ubogih pušavnikov; zakaj ti imaš veliko in težko butaro skrivnih pregréh nad seboj, ktere so meni znane; zakaj, ti si skrit ubijavec in požigavec! — Dopustim ti pa, hudodelstva, ktere si skrivaj delal, tukaj razodeti in razložiti, da se pripraviš odpušanje svojih hudobij ložje doseči. — Mož je bil res velik grešnik, bil je ubijavec in požigavec, ter je mislil, da ni njegova skrivna morija živemu človeku znana. Ves prestrašen zavoljo tega pade pred pušavnika na kolena, začne pripovedovati, kako je to hudobijo na skrivnem storil, da je noben človek zvedil ni, in pušavnika ponižno prosi, naj se ga usmili, in naj mu pomaga težko butaro pregréh odložiti. Pušavnik Luka grešnika vzdigne, mu daje potrebne opomine in zveličavne nauke, in mu svetuje tretji, deveti in štirideseti dan za dušo ubitega človeka sv. mašo Bogu darovati. Še prav živo mu priporoči, da naj si modrega spovednika poiše, naj se mu čisto spové, in vse stori po njegovem nauku, pa da naj ves čas svojega življenja s skesanim srcem pokoro dela in svojo veliko pregreho objokuje. — Ako vse to storiš, mu pravi pušavnik, in v pokori stanoviten ostaneš, bodi potolažen, ker zagotovim te, da neskončno usmiljeni Bog, kateri grešniku noče smerti, temuč da se spokori in večno živi, ti bo vse tvoje velike grehe odpustil in dosegel boš pred svojo smertjo milost, po smerti pa zveličanje v nebesih, ki ga je Jezus resničnim spokornikom obljubil.

S tacimi nauki je ubozega, obupanega grešnika vsega omečil, za vse pripravnega storil, kar je k pravi pokori potrebno, in tako je rešil njegovo dušo, ki je bila v tako silni nevarnosti pogubljenja. — Zdi se mi pa posebnega premislika vredna okolščina, da je pušavnik velikemu grešniku po Božjem navdajanji dal priliko svoje pregrehe prav resno prevdarjati in premisljevati nasledke, ki so ga v večnosti čakale za njegove hudobije. Od kod namreč izvira objokovanja vredna

nesreča in stermeja vredna prederznost, da jih toliko greh na greh naklada, akoravno na sami nitki slabega življenja visijo nad breznom pogubljenja? Gotovo je vzrok ta, ker ne premišlujejo večnih resnic. „Dajte mi kakoršnega koli grešnika, je rekla vélika Serafina s Karmela, zagotovim vam njegovo spreobrnjenje, ako skoz dvajset dni nepretergano četert ure na dan rezno premišluje.“ Kdor koli je zmóžen, in zmóžen je skorej vsak, ne opustite, da bi saj četert ure na dan večnih resnic rezno ne premišljevali.

Ne misli, da je to tako težko; stori tako-le, in okusil bož sad:

1. Postavi se z živo vero pred Božjo pričujočnost, prosi ga za razsvitljenje, če tudi le z enim samim zdihljejem. Priporoči se tudi Devici Marii in svetnikom.

2. Zberi si resnico, čednost itd. za premišljevanje, kar ti najpred v misel pride, ali se ti zdi, da je za tvoje okolišine naj bolj potrebno, n. pr.: zatajevanje oči; — Kristus kervavi pot poti; — umira na Križu; — obnašanje pri sv. maši; — zadnja ura itd. Ako znaš brati in imaš čas, utegneš iz bukev kak stavek za premišljevanje vzeti, bolj rodovitno pa bode, ako si ga sam po svojih potrebah izvoliš.

3. Prevdarjaj tisti premislik od več strani in obračaj ga na svoje življenje; stori potrebne sklepe popoljšanja z obžalovanjem svojih grehov vred, prosi Boga, svetnike in angele za pomoč.

4. Zahvali Boga za dobre misli, ki ti jih je zbudil, in obnavljaj jih podnevi in ponoči.

Prav kratek zgled. „Varvanje oči.“ Moje oko je kakor tančica ali platno: ako ga obračam proti solncu, se lepša in beli; ako ga veržem v gnojnico, se umaže platno, pa tudi vse, s čimur v dotiko pride. Tako tudi moje oko: ako se obrača v spodbudljive reči, mi lepša vse znotranje počutke, s kterimi je v zvezi; ako pa veržem le en sam pogled v kaj umazanega, nevarnega: mi utegne umazati vse moje serce, vso mojo dušo, vse moje znotranje življenje, s kterim je v dotiki... Moje oko je kakor žeplenka v strehi; oko kresne ob kaj ognjevitoga, na enkrat utegne goreti vse poslopje mojega telesa... Moje oko je kakor zatornica pri mlinu: en sam gibljeje — in ves mlin je v ropotu in nepokojju; tako tudi moje okó: — en sam gibljeje očesa v nevarnem kraju, in vsa znotranja tovarna je v ropotu in nemiru, — pokoj moje dobre vesti je zgubljen. Ljubši pa mi je mir moje vesti, kakor postavim, vsi lepi obrazi naše vasi, našega mesta, dražji kakor šopirnosti vse Ljubljane itd... Oko utegne biti solnce, ki tudi druge svitlo obsije, k čednosti ogreje; ali pa tudi strela, ki bližnjega ubije; — tudi kuga, ki serca okuži in usmrači... Bog mi odpusti, ker veliko sem z očmi grešil... Zavezo storim s svojimi očmi itd... Bog mi pomagaj... Marija tebi darujem oči in vse moči...

To tedaj bodi vmés opomnjeno. Iz zgorej razložene povesti se pa tudi lahko prepričaš, ljubi bravec, da ni je težje, in ne več butare, kakor je butara z grehi obložene vesti, ker grešnik, dokler se ne spreoberne, ne najde nikjer pravega mirú, kar nam sv. pismo spričuje. Berž ko so bili angeli grešili, niso imeli več mirú, — in véliki angelj Mihael se je s hudobnim Luciferom tako vojskoval, da je bil Lucifer s svojimi tovarši vred v pekél pahnjén in zaveržen, kjer nima mirú in ga nikoli imel ne bo. — Grešnik nima mirú, če tudi še v tako srečnem kraju živi. To se vidi nad pervimi starši, Adamu in Evi. Berž ko sta bila Gospodovo zapoved prelomila, nista imela več mirú v rajú, vest nju je pekla, ker ljubezen Božjo sta bila zgubila, torej sta bila tudi iz srečnega verta izgnana. Hudobni Kajn, potem ko je bil nedolžnega brata Abelna ubil, ni nikjer mirú našel. In kako se godi marsikteremu nečistniku

ali nečistnici! Kako se mnogim vidi, da vsi poparjeni hodijo, oko jih izdaja, glas razodeva, da se jim nekaj pogrésa, da tistega sladkega mirú ni v sercu, brez kterega ni prave sreče. Zatoraj pravi sv. pismo: Gospod je nepokojno serce hudobneževó ježu v oblast dal. Kakor jež z ojstrimi šetinami vsakega, kdor se ga dotakne, zbode in rani, tako tudi grehi ranijo in bodejo serce nespokornega grešnika. Grešnik tedaj nima mirú, naj že počne, kar hoče, dokler se s pravo pokoro k Bogu ne podá, kakor zgubljen sin k svojemu očetu. —

O, ko bi pač grešniki skoraj, in posebno zdaj, ko nas Božja šiba tepe, težko butaro grehov s pravo pokoro od sebe vergli, in si mir z Bogom in svojo vestjo pridobili! — Gotovo, usmiljeni Bog bi dal spet rast in sad zemlji, dal nam pozni in zgodnji dež, kakor v začetku. — Žitnice bi bile z žitom, in hrami z dobrim vinom napolnjeni, ker tako obeta Gospod Bog po svojem preroku. Dal bi nam zaželeni mir tudi zunaj, to je, med narodi, ki je od nas bežal. —

J. O. Lepstanski.

Tri mesece na Jutrovem.

II.

(Pesem. Jafa ali Jope. Frančiškanski hospic ali sprejemiše. Mestne okolišine in znamenitosti. Sv. Peter in Kornelij stotnik; usnarjeva hiša in Tabita. Okolica. Zgodovina. Andromeda, Perzej in njegov pegaz.)

Jope.

Jope, Jope, mesto starodavno!

Kje so roke, ki so te zidale?

Kje so, mesto tisočletja slavno,

Mnóžice, ki tu so prebivale?

Kje je kri, ki morje je rdečila?

Kje trinogov te tlačivših sila?

Gledalo Noáhove si sine.

Vidilo plov Jona si preroka,

Skus'lo Makabejca serdne čino.

Ko zdajavska bla je tvoja roka,

In kakó te tepel meč Rimljana,

Ker nasprotnost tvoja ni bla vgnana!

Križanki zastoj te obnovili,

Saladin bil nova ti nesreča!

Dvigul zopet te je Ludvik mili,

Bendokár pošást ti bil požriča.

Kar pa delal ta je nad zidovi,

To Napóljon z vojske vitezovi!

Jope, oh zakaj si tak pobito!

Si dobrote morda pozabilo,

Ki pervák je storil nad Tabito?

Al k' je stotniku nebo svetilo? —

V blagor si obrni vse nezgode:

Verni se k studencu žive vode!

Jafa po arabsko, Jope po greško, po hebrejsko Yato., (Joz. 19, 46) je za romarje zato posebno imenitno mesto ker tukaj v prvo stopijo na sveto zemljo. Ni dopovedati, kako je bila naša družba vesela, ko smo po srečno prestanem viharji in drugih težavah stali na sveti zemlji, in smo zraven tega še v samostanu čast. očetov frančiškanov tako priljudno potrežbo imeli. Ohranijo se namreč cerkveni redovi na Jutru z milošnjami iz Evrope in imajo zraven misijonskih opravil tudi to nalogo, da sprejemajo romarje in popotnike v sveto deželo, kakoršnega koli verstva in vsacega spola. Torej imajo tudi samostani posebne poslopja za tužce, ki so sicer s samostani staknjene, pa vendar od njih stanovanja čisto ločene. Vsi samostani na Jutrovem pa so zidani v podobo terdnjav, v ktere se gre veči del skoz silo močne pa bolj majhne vrata in véasi visoko po stopnicah na-

kvisko. Več družih romarjev mem nas so že imeli v samostanu v Jafi, in tudi pruska protestantska karavana je bila sprejeta. Zdaj pa nekoliko o mestu.

Jope stoji ob poševnem morskem bregu na skalnem robu v nekako okroglo-podolgasti podobi. Z morja se vidi kaj lepo in prijazno to mestice z belimi poslopji, ki so po verhi plane in vsako ima v sredi izbuknjeno štulo, kakor malo kupljo. Tako so na Jutrovem zidane vse boljši hiše. Odnotraj pa je mesto umazano in ima ozke ulice, blezo zavoljo velike vročine, da ne more solnce med ozidja. Po več krajih imajo v ta namen nalaš nad ulice izmaknjene mostovže, velikrat pa so cele ulice pokrite in nekako, bi djal, pod zemljo, ter imajo sem ter tje celó stanovanja in ozidja zgorej, kakor nekatere v Jeruzalemu. Tudi obzidje ima Jafa, pa revno in le z nekaterimi topovi. Na naj vikšem verhu skale je terdnjava.

Jope ima 5—6000 prebivavcev (nekteri jih štejejo 10.000), naj več mohamedanov, peti del katoličanov, latincev, maronitov in katoliških grekov. Dosti več kot katoliških je pa razkolniških grekov; tudi nekaj armenov in judov.

Hodil sem po mestu, pa sem vidil malokaj spomina vrednega. Sem ter tje kaki kosovi stebrov in starinski kamni v poznejši zidavi pričajo starodavnost tega mesta. Samostan frančiškanski, kterege cerkveca je posvečena sv. Petru, stoji neki na tistem mestu, kjer je imel sv. apostelj Peter nebeško prikazen (Dj. apost. 10, 1.), ki ga je opominjala, da naj blagre sv. evangelija tudi nejevernikom oznanuje, in je bil res precej potlej stotnika Kornelija iz Cesareje in njegovo deržino sprejel med vernike. Nekoliko naprej proti jugu kažejo hišo Simona usnarja, kamor je bil sv. Peter prišel iz bližnje Lide ter je k življenju obudil dobrotljivo vdovo Tabito. (Dj. ap. 9, 32.) Ogledal sem to poslopje. Ozidje je zdaj novo, le zadej je razkazovavec kazal še kos starega zida in rekel, da je še od tistega časa. Vzel sem košček kamna seboj v spomin. — Posebno mikavna mi je bila katoliška arabsko-laška šola, ki jo oskerbujejo oo. frančiškani. V dveh oddelkih je bilo 30—40 otrok, ki so prav lepo brali in po arabski šegi nergljaje besede zagotavali. Vesel sem bil, da sem enkrat v arabski šoli; dal sem za šolo „bakšič“ in izprosil si pisavnico od naj pridnišega učenca, ki sem jo za drag spomin seboj vzel. Prepričal sem se, da že otroci imajo veliko vednost in spretnost v pisanji, k čemur jim pa ni treba tako skorjastega in prisiljeno nategnjenege deržanja, kakor dostikrat pri nas. Pišejo in berejo vse brez glasnic, in pa tako dobro, da se mora človek čuditi. — Mešanica in šum na turških bazarih (tergih) je tistim mikavna, kateri to v prvo vidijo. — Ob morji nekoliko zunaj mesta proti severu je turško pokopališe, ki je dolgočasno, kakor so turki sploh. Boljših stanov merličiči imajo nad grobom kamniti spominek v podobi groba, — pa nobene reči ni nad njim, da bi imela kaj lepega in bistroumnega. Pri nekterih moli ob koncu majhen stebrič nakviško včas z buckom, ki ima blezo biti podoba mesca. Po večih mestih so še drugačneje podobe in z napisi; pa vse je do smerti dolgočasno. Kako bistroumni pa so nasproti katoliški spominki, ako so v cerkvenem duhu, — polni veselega upanja s sladkotolaživnimi napisi! Se vé, da nekteri „olikani“ tudi že kterikrat napravijo svojem spominek, da človek z njega ne vé presoditi, če tukaj počiva turčin ali keršanski sin. Po več grobih je bilo vse polno morskkih mušeljnov posutih, menda je to lepota, kaj-li? Eden tovaršev jih je jel izbirati, pa sem se bal, da utegne kak turčin od kod zarenčati. —

Kakor dolgočasno pa je v mestu, tako lepo je zunaj mesta proti jutru ob jeruzalemski poti. Tú je po

vertih drevja, zelenja, sadja, zlasti pomoranč, limon, granatov itd., da je veselje viditi. Še nikoli nikjer nisem vidil tako silo velikih in prelepkih pomoranč, kakor so tukaj. Zvečer pri večerji zapazi eden izmed nas nekatere na bližnjem kostnu, ki so se komaj dale z vsimi persti obsčči, ali celo ne. Vso Palestino, bi djal, Japa z njimi oskerbuje; vsak dan skoraj povsod smo jih pri jedi imeli po dvakrat za pritiklej. Res se tukaj vidijo nekake sledi, kako silo rodovitna je bila sv. dežela svoje dni! Tukaj smo tudi vidili velikanske kakte, ki jih imenujejo „tin el faraún“ ali Faraonove smokve. Vertom služijo po jutrovih krajih za plot in so dosti višji, kakor naše meje iz ternja, smrečja itd. Neznano debele so peresa, da jih je častitljivo viditi. Že v Kafri sem vidil kakt, ki je bil celo drevo z debelim deblom.

Imenitna je zgodovina tega mesta, toda ako bi jo hotel natanko popisati, ne pridem kmali do konca. Jafa je izmed naj starejših mest na zemlji. Plinij stavi tega mesta začetek že pred vesoljni potop in z njim v soglasji pravi izročilo, da bi bil tukaj Noe barko zidal. Drugi pravijo, da ga je zidal Jafet, Noetov sin. Mogoče bi bilo, da je stalo že pred potopom in da je s potopom razdjanega Jafet v novo vrvnal in pozidal, ali gotovosti ni nobene. Tudi ne more nihče vediti, če je bilo pred potopom morje ravno v teh mejah kakor zdaj ter Jafa takrat obmorsko mesto, ali kako drugač?

Sicer pa na tem ni ležeče; dosti je, da je mesto silo staro. Tukaj je stopil prerok Jona v barko, da bi bežal pred Gospodom (Jon. 1, 3.) v Taršiš ali Tarsus, ki je bilo veliko višej ob srednjim morji. Tukaj so izkladali iz bark glasovite cedre, ki jih je kralj Hiram tegnill Salomonu (2. Paral. 2, 16), da je zidal Gospodu tempelj.

To staro feniško obmorsko in tergovsko mesto je imelo brez števila gospodarjev. Zavoljo pripravne lege ob morji na potu iz Evrope in Afrike, zlasti v Jeruzalem in dalje na Jutro se je vse rovalo za Jafu. Egipčani, Asirijani, Hebreji, Greki, Rimljani, Saraceni, križanki, Turki so se za Jafu topli, jo brez števila krati razdjali in zopet zidali.

Juda Makabej je bil mesto vzel Sircem, od Judov je prišlo v oblast Rimljanom, ki so ga razdjali in požgali. Cesti je bil 8400 mestnjanov pomoril, ker se je bilo mesto spuntalo. Judje ga v novo zidajo, ali Vespazijan ga zopet razdene in postavi na njegovo mesto rimsko terdnjavo. Pod Konstantinom je bilo sedež keršanskega škofa. Balduin I. Jafu vterdi o križarskih vojskah in bila je že cveteče tergovise; ali Saladinov brat Melek el Eddin jo zopet preмага l. 1188 in pa razdene, da bi kristjanom ne bila v zavetje. Se jo pozidajo križanki, pa Saladin jo posili l. 1192 in že se je imela tudi terdnjava v kratkem vdati, kar se zaslisi z morja troben-tanje in prikažejo se rudeče jadra. Rihard Levoserčnik je prišel z brodovjem 35 bark iz Ptolomajde na pomoč. Na verhu terdnjave so že razpete turške zastave, v tem pa eden duhovnov iz terdnjave srečno skoči v pesek ob morji, priplava h kralju in mu naznani, da terdnjave še nimajo sovražniki v oblasti. Rihard s svojimi zvestimi tovarši skoči do ledja v morje, napade neštevilne sovražnike in jih odpodi od terdnjave in iz mesta. — Bogomir Buljonski, kakor menijo nekteri pisavci, je umrl v tem mestu, vernivši se z vojske zoper sultana v Damasku. Ludovik Sveti, francoski kralj, pridši l. 1250 s svojimi križanki, je tukaj nekaj časa prebival, nesrečno mesto razširjal, lepšal in ga z obzidjem obdal. Tukaj je bil neki pobožni kralj dobil naznanilo, da mu je umerla mati, kraljica Blanka. Pa že 1266 ga je sultan egiptovski Bendokar napadel in skorej vsega razdjal. — Tudi še poslednji čas so imeli Francozi opraviti s tem mestom; 6. sušca 1799 prigerini Bonaparte, vzame Jafu z napadom in jo pleni. 4000 albanskih vo-

jakov vjame in ker jih ne more ne tam pustiti, no v Egipt poslati, jih dá vse pod meč. „Trepetaje“ pravi Thiers, „so vojaki spolnili to povelje. Pervikrat v svojem življenji se je tukaj Bonaparte pokazal grozovitnega.“ Šiba pa se je kmali pokazala. Kuga mu jame vojake desetiniti, da je bilo joj, in zapustiti mora Palestino. Nesreča tega mesta pa še ne počiva; l. 1837 mu potres stori veliko škodo.

O tej priliki naj tudi pesnikom in njih pegazu eno v razvedrilo povém. Kacih deset minut od Jafe proti jugu je na majhnem homeu musulmanska džamija ali mošeja. Pravijo, da ob znožji tega hriba je bil Persej zajahal konjička pegaza, končavši morskó pošast, kateri je bila izpostavljena Andromeda. Pravljičica namreč je ta-le: Andromeda, hči etiopskega kralja Cefeja in Kasiopeje, je bila na morskó skalo prikovana, da bi jo morská pošast požerla in se s tem utolažila jeza Neptuna, morskéga malika. Persej, sin Zeusa in Dijane, pa je pošast Meduzo unoril in rešil Andromedo. Ko je pa Persej Meduzi glavo odsekal, sta skočila iz nje perutna konjička Pegaz in Krizaór. V naj starših grških basnih ali pravljicah se namreč bere o strašni ženski pošasti, imenovani Gorgo, ki se je pozneje v tri delila, ktere so bile: Steno, Evrile in Meduza, hčere Forkis-a in Kate (Kato), torej so se tudi Forkide imenovalé; znana je pa le bolj Meduza, ktere glava je imela to lastnost, da je njen pogled človeka okamnil.

Vidi se, da so imeli jutroveci polno basen in pravljic, kakor jih vsak narod še zdaj ima. Basni imajo pa večí del neko resnično podlago; oprava in obleka je k njej izmišljena, ali kakor Slovenec pravi: „Je res, kolikor ni laži vmés.“ — Kaj pa je zerno v Andromedini pravljici? P. Gérardy Saintine (Trois ans en Judée. Paris 1860) meni, da ta kraljeva hči, napadana od morské pošasti, je dežela Fenicija, ki so jo morskí tolovaji nadlegali. Jadrilnice so jim bile za drakone, znaaje, ter morské strahovitosti. Poklicala pa je dežela v pomoč urne arabske jezdice (fares, pares ali pers-eus pomeni konjnika), ki so ukrotili morské tolovaje, so storili zavezo, politíski zakon. med seboj, in od té dobe se je pričela sreča dežele Fenicije: pegaz se je povzdignil na perutih. Ta zmaga, ki je narodu ko narodu zagotovila obstoj, se je za zmiraj ljudstvu v basni ter v spominu ohranila.

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Iz Ljubljane. (Sedanji svet. Programi.) Napoleon I je v nekem trenutku prav debele resnice drobil in, kakor se bere v njegovih spisih, med drugim tako-le modroval (se vé, da marsiktera vleče na mlin napoleonskih osnov): „Podlaga naše politíške družbe je tako pomanjkljiva in omahljiva, da pogin žuga; vihar bode strahovit in bo vse narode suhe zemlje seboj dervil; nobena človeška moč ni zmožna teka ustaviti. Rovarstva bodo svet obiskovale, in še le potlej ko bo natora življine (življive tvarine) požgala, se bo izgermelo in se jasni dnevi prikazali. Le potoki kervi premorejo svet rešiti...“ Zakaj to?... V prvo se znosi Napoleon nad tem, češ, da se hoče vse zopet na stare noge postaviti, kar mora poginiti in se pozabiti, potem pa se, bi djal, z neko sveto serditostjo vzdigne zoper veliko spačenost na svetu. Tako-le modruje dalje: „Ni mogoče, da bi ljudje dolgo živeli v miru, ker ne pusti jim biti v miru njih hlinjenost, njih žeja po zlatu in častéh, na ktere se kakor roj izstradanih muh dervijo. In ako bi jim Bog sam raj dal, mógli bi ga zopet zapustiti, ker so zapustili stan nedolžnosti, za ktereja je (raj) vstvarjen. Lakomnost, nevošljivost, nečimernost, lažnjiva častilježljivost in brezštevilne potrebe in neukrotljive strasti jih preganjajo kakor torke... Kakor neozdravljiv rak v naj skrivniših gubah njih serca gloda poželjivost, samopridnost in častilakomnost.“ Nadalje se velikan serdi

zavoljo potuhnjenosti, ki se dobra dela, pa je sama hudobija, in pravi še dalje: „Nič me ni bolj nasadilo, kakor lažljivost, ki ima ljudi v oblasti... Tako se slepijo z neko šegasto hlimbo, z nevarnimi in škodljivimi zaterditvami, da oslepljenec sleparja mora še častiti. Potreba jim je, z mehko, gosto, lepodisečo kožo oviti se, da bi svoj znotranji smrad skrili... Življenje olikanih ni nič kakor nepretergana laž; priprostejši ljudje niso dosti boljši, samo to je razloček, da se imenitni z zavednostjo eden družega sleparijo.“ Akoravno ni dvomiti, da Napoleon presiluje, vendar je očitno, da je veliko resnice v njegovem premišljevanji; kaj pa, ko bi mož živel dandanašnji: ali bi huje ali mečeje pisal? Iz njegovih besed je čutiti, da so takrat ljudje pregreho še zakrivali, zdaj se dostikrat z njo tudi hvalijo. Ktero kaže večí spačenost?

Laž, o kakoršni Napoleon govori, ima svoje gnezdo tudi velikrat v zgodovini, kadar jo spačeni in potuhnjeni ljudje spisujejo, ali pa nevedneži, ki ne vedo resnice od laži ločiti in tvarine za zgodovino pobirajo po kužljivih in lažnjih virih. Hvalo moramo torej vediti gosp. protes. Melcerju, čverstemu zgodovinarju, ki je v letošnjem ljublj. gimnaz. sporočilu lepo razložil, „kako naj bi se učila zgodovina v naših srednjih šolah“ in je rešil vprašanja: „Kaj je zgodovina in njen pomen, ktere so njene pomožne znanstva? ktero podlago naj ima in kako načelo? ktere dušne moči naj se ji budijo v prid? katero učilo ali metodo bomo tu in tam volili? kako se je nekdaj učilo, kako se zdaj uči? kakošne so naše učne šolske bukve? kako je z domačo zgodovino kranjske dežele in slovenskega naroda?“

Ker šolske spročila le manjši število „Daničinih“ bravcev prebira, naj posnamemo tukaj, kar gosp. Melcer piše o zgodovinski podlagi. Pravi med drugim:

Odgovorimo na drugo prašanje, kakšna naj bo zgodovinska podlaga ali pravilo, po katerem moramo zgodovinske reči meriti in soditi, in kako je njeno načelo? — Gotovo nam še tako obširno znanje zgodovinske vednosti samo zase pač malo pomaga. In ta je ravno ena nar večjih napak naših dni, da se sploh méni, le vednost, in vednost sama je zveličavna. Že brez ozira unstran groba, obernjena na zadeve naše zemlje je gola vednost votla reč. Če ti naši učenci po doveršeni osmi šoli pri maturi še tako izverstno popisujejo osode gerškega naroda in rimske države, če ti še tako na tanko naštevajo dolgo versto papežev, cesarjev, kraljev, slavnih vojvodov, če ti na dan in uro zadenejo, kdaj so Cezarja umorili ali kdaj je Kolon Ameriko najdel, če bi bil kdo izurjen rodovino sedanje britanske kraljice osemsto let nazaj do Viljema prvega od vlade do vlade vezati; mirno prašam, kaj taka in enaka vednost sama zase učeni glavici v prid pripomaga? Po moji misli družega nič, kakor da napuh redi, in napuh je vir vse hudobije. Kako bo pa zgodovinsko znanstvo postalo rodovitno, kako bo rodilo vedežu pravi sad za to življenje in za osodo po smerti? Rodovitno bo, če se naši učenci vsaj zgornjih razredov učijo ne le kaj se je zgodilo, kje in kdaj, ampak tudi kako in zakaj, če se učijo po pravi meri čislati in ceniti zgodovinsko tvarino. Naj se vadijo že v mladih letih soditi za prihodnje življenje, to je dobro, tega se moram urno in terdno poprijeti, to je hudobno, tega se moram skerbno ogibati. Po čem se bomo pa ravnali, po čem bomo merili moralno ceno človeškega djanja v zgodovini? Berž ko ne bo marsikteri odgovoril: kaj je treba prašati, po pameti, saj smo za to od Boga pamet dobili, da sodimo, kaj je pravo, kaj krivo in napéno. — Ljuba dušica, rečem ti: Pamet naša je vse časti vredna, je iztok večnega božjega duha, je kakor vest neusmiljeni nepremagljivi sodnik lastnega

djanja, je glas, katerega napčno človeško nagnjenje dolgo dolgo ali vendar zastoj zatira, — če pa hočemo po sami pameti brez ozira na božje razodenje vse soditi, kar se je okoli nas godilo, bomo gotovo v hude zmete zabredli. Čudno je že to, da pri vseh človeških zadevah nasprotniki, ki tako razne reči terdijo — se zmiraj vsi na pamet opirajo. Ariji, Hus, Luter, Kalvin, Henrik VIII, Voltaire, Ronge, Renan in dolga versta starih in novih modrijanov, ki so tako razne principe in pravila sočasnikom vsilili, in med sabo se tako serdito in kervavo prepirali — vsi ti možje so se na pamet, to je vsaki na svojo pamet, opirali; Luter, Kalvin, in Henrik VIII na svojo; ktera je bila tedaj prava? — Naša pamet je solncu enaka, ona nam kaj lepo in svitlo kaže, pa le to, kar je na zemlji. Ko pa noč na zemljo pade in solnce viditi ni, še le vidimo milijone in milijone zvezd in nezmerni božji svet. — Naj bi že bila pamet luč za to zemljo, gotovo ni v stanu razjasniti sveta, katerega nam le vera kaže. Vera tedaj, prava katoliška vera, naj nam bo vodilo in merilo, kadar sodimo zgodovinska djanja. Bo pa mar kdo rekel: „naj bo to naloga cerkvene zgodovine, mi drugi se oziramo na vse le objektivno, ne da bi kateri stranki že zavolj nje pravico dali, naše stališe je visoko čez vse.“ Take besede so pač puhle in čudne, če katoličanom iz ust pridejo. Resnica je, če rečem: od Kristusovega rojstva do zdaj je vsa zgodovina le cerkvena. Kristus je nova večna luč, aposteljni so cerkev utemeljili po njegovi osnovi, tristo let se je vojskovala serditemu kervotočnemu paganstvu nasproti. Od Konstantina včlikega se je razširila tako, da je ne najdeš imenitne zgodbe, v katero bi kristjanska vera, tedaj katoliška cerkev, globoko ne segala. Če mi tako ne sodimo, bo pač pravo terdil tisti zgodovinar, ki je rekel: dolgo sem se pečal z zgodovino, na zadnje sem se pa le to naučil, da se ljudje od nje nič ne naučijo. Neko zernice resnice je v teh smešnih besedah. Človeški rod vkljub vsemu tako slovečemu napredovanju s svojimi lastnostmi, nagnjenji, prednostmi in napakami ostane sploh, kakoršen je od nekdanj bil, in si samo zase v pravem pomenu celo malo pomagati more. Naj bi se tedaj naši mladenči, kakor iz vere, tudi po zgodovinskem teku in izteku človeških osod učili, da je en večni vseganogočni Bog, kateri neskončno modro in pravično našo osodo vlada, kateri nizke povikšuje, visoke in ošabne v brezna globočine prekucuje, staršev in prededov grehe pri poznih vnukih kaznuje itd.

Pride zdaj prašanje, katero naj bo geslo, načelo ali princip zgodovinskega znanstva. — Če smo v stanu kako človeško znanstvo tako doveršiti, da mu na čelo denemo kratek sostavek, iz katerega se dajo izpeljati vse dognane resnice tega znanstva, imenujemo tako znanstvo v pravem pomenu vednost. Tako je na priliko matematika že po gerškem imenovana vednost vednosti, kakor na posvetne kolikosti obrnjena pamet, katere neomahljive resnice se ena iz druge izpeljujejo. Tako kujejo modroznanci in modrijani razne sostavke, iz katerih izrasejo posamezni sistemi, pravi ali napačni po tem, kakor je bilo njihovo načelo. — Izgled pa nar izvrstnejši, ker ne človeške, temuč nebeške vednosti, nam kaže od zveličarja izrečeno načelo kristjanske nrave: „Ljubi Boga čez vse in bližnjega ko samega sebe.“ Tega principa se nobeden že tako serditen divjak zoper vero lotil ni, tako da so celo francoski prekucuhbi primorani bili ga castiti.“

To nadalje gospod profesor dokazuje s citati pisateljev francoskih, zavrača na Herodota in sklepa tako-le: „Nas bi pa moralo zares srām biti, če je paganski Herodot v Bogu najdel princip zgodovine človeškega roda, mi kristjani pa bi lovili piškava mnenja modrija-

nov, katere vetrovi in valovi časa prinašajo in odnašajo. Naj bo tedaj vera podlaga in previdnost božja načelo vsega zgodovinskega uka in učenja, in gotovo bo dozorel zlahkni sad rodovitne vednosti našim mladenčem na žive dni, ne pa kakor žalibog dostikrat vidimo gnjusni napuh ošabnih vedežev.“

— Vse praša po „Drobtinica“, ki se tako dolgo ne dobijo pri bukvarjih. V pojasnjenje bodi povedano, da se v prvo tistim oddajajo, kateri so naročeni, potlej še le v bukvarnice. Tako nam je bilo povedano; želeli pa bilo vendar, da bi se tudi bukvarjem hitreje pošiljale, ker že precej tednov je, kar so na svitlem.

— Slovstvo. Kakor je naznanil odbor družbe sv. Mohora začno se tiskati knjige te prekoristne bratovšine za l. 1867 že sedaj; in sicer se za natis pripravljajo: „Umni vinorejec“ od Fr. Jančarja; Wisemanova „Fabiola“ in „Življenje in nauk našega Gospoda J. K. po čveterih evangelistih v kratkih premišljevanjih za vse dni leta,“ po latinskem poslovenil St. Kočijančič. — Do konca tega mesca izide na novo predelani, nemško-slov. del, Janežičevega besednjaka, ki obsega na 57 drobno tiskanih polah male oblike prav lepo bogastvo slovenskih besed.

— 18. t. m. se je po vsih farnih cerkvah z navadnimi slovesnostimi obhajal rojstni dan našega svitlega cesarja Franciška Jožefa.

V Trebnju se je 13. d. t. mesca slov. obhajala obletnica po ranjem gosp. Janezu Voglarju, stolnem kaplanu, z biljami in sv. mašo.

Kaj je kej novega po širokem svetu?

Med Avstrijo in Italijo je 12. t. m. sklenjeno primirje na 4 tedne. Lahki so se umaknili iz južnega Tirolskega in za reko Talment. Upa se, da na tej podlagi bodo tudi mir sklenili. Zastran naših terdnjav bodo še posebne pogajaja. — Še ni mir dogotovljen med Avstrijo s Prusijo po eni in z Italijo po drugi strani, že se šnekedra o sporeki med Prusijo in Francijo, češ da Francija hoče kaj plačila za svoje postrežbe pri delanji miru. Da bode Prusija ob svojem času tepena in globoko ponižana, morebiti od Francije v zvezi še s kom drugim, ima precej verjetnosti; pa še verjetniše je, da se to še ne bo zgodilo prav hitro. — Pravijo, da Prusija tirja od Avstrije, naj prizna kraljestvo italijansko v lombardo-beneških mejah, še preden se začne Prusija z Avstrijo za določni mir pogajati. Avstrija pa zamore z dobro vestjo Italii, kolikor menimo, le to priznati, kar ji ona v pogodbi izroči. Kako pa bode Avstrija n. pr. Italii priznavala okrajine, ktere je Italija zoper vsako pravico sv. Očetu in drugim vladarjem po roparsko vzela? —

— Ukazalo je ministerstvo, da se ustanove družbe móz v tistih deželah, kjer je razsajala vojska, ali ktere so tistim najbližje, in naj preiskujejo in zapisujejo, koliko škode je napravil sovražnik ali pa tudi domača armada soseskam in posamesnim ljudem, da se jim polajša nesreča. Tudi bodo med take menda delili vole, moko in druge reči, kar bode od vojne ostalo. — Za doželeni stanovitni mir se pooblastenci pogajajo v Pragi, kamor ima neki tudi laški poslanec priti. Tako bi se tukaj poravnavalo, — če tudi res poravnalo, se bo vidilo. — Ali časnikarji nam kažejo strah na drugi strani: Napoleon je začel rožljati z orožjem. Ali on jih ima za užesmi in ne vé se prav, kaj to pomeni; le to je jasno, in terdijo že vladni francoski listi, da ne pusti Prusu, da bi preveč nemških deržav na-se potegnil, in če jih, — da z lepim kosčekom Francii postreže. Nihče ne dvomi,

da se mu bo dobro izteklo. Tako on bogati in vekša svojo državo — brez vojske in orožja.

Na Dunaji zidajo, kakor je znano, že več let novo krasno cerkev Marije čistega spočetja v hvaležni spomin otetja Njih Veličastva iz morivne roke. Za to zidanje napravljajo sedaj kaj bistroumno sestavljeno uro. Nad uro bo velik orel, in kadar bo ura bila poldne, začel bo mahati s perutama in na mostovžek pred uro bodo stopili trije angeljci, roke sklenili, povzdignili in k molitvi poklekli. Za angelji bode stopilo iz zvonika na vsaki strani šest vojakov godcev in zaigralo „molite v“ iz opere „Martha.“ Vse podobe bodo v človeški velikosti.

Na Laškem je menda dandanašnji prvo trinoštvo na zemlji zoper katoliško Cerkev. V Kapvi so v eno samo ječo stlačili tri sto duhovnov. V Neapelnu je dakarnica (kvestura) tako prenapolnjena z jetniki, da morajo po mostovžih spat. Med temi jetniki je veliko duhovnov. Tudi v Bolonji so kar zaporedoma zaperli veliko duhovstva. Stan na Laškem se dá ob kratkem tako-le zaznamjati. Svoboda tiska, svoboda družbinska, svoboda vestna, svoboda osebna je katoličanom odtegnjena po vsem (tako imenovanem) laškem kraljestvu. (New. Y. Kztg.) Trinoštvo je po tem takem res do verha prikepelo, to ne more delj terpeti; zmaj se mora razpočiti, ali pa potopiti, kakor njegov „potapljavce“ (Affondatore). Prav so rekli Pij IX. v kardinalskem zboru 17. rožn., da „italijanskim duhovnom se zdaj hujši godi, kakor pa duhovstvu v misijonih med divjimi narodi.“

Prusko. Pokazalo se je, kako orožje je neki imel Prus še pripravljeno zoper nas, ko bi se ne bili pomirili: — punt. Zbirali so se namreč v pruskem glavnem stanu madjarske punta od leta 48, naj imenitniši politiški pregnanci — Košut, Klapka itd. Vjete madjarske vojake pa je Prus skupaj spravil in že je imel neki zanje pripravljeno posebno obleko, da bi jih bil združil v posebno kerdelo, jim une glavarje na čelo postavil in jih na Ogersko poslal, da naj napravijo punt med svojimi rojaki. Bil je že tudi res Klapka vdaril jo na Madjarsko, pa komaj so čutili rojaki njegovi pod sabo zemljo domačo, kar so ga zapušati jeli in ga primorali, da se je umaknil.

Francosko. Družba za razširjanje sv. vere ali „bratovšina sv. Franciška Ksaverija“ v Lijonu je razdala lani v podporo misijonov po vsih delih zemlje 5.139.895 frankov. K temu je darovala Francoska sama 3.592.311; Laško 406.365; Belgija 290.140 itd. Iz tega vidimo, da tudi tukaj krepko katoliško francosko ljudstvo stoji v prvi versti. Francosko šteje namreč sedaj 37½ milijona duš, ki so do malega katoličanje pod 17 nadškofi in 69 škofi, tako da pride okoli 425.000 duš na eno škofijo.

Iz Pariza. (Princ-Napoleonov govor zoper katol. Cerkev izmišljen.) „Journal de Bruxelles“ in za njim brez števila listov je naznanovalo o nekem govoru princa Napoleona zoper katoliško Cerkev. Emil de Girardin in Em. Ollivier v „Moniteur-u“ 19. mal. serp. določno pravita, da vsih 25 oseb, ki so slišale tisto obmizno besedo, zamore pričati, da je princ vse drugač govoril, in pa da o katoliški veri še govora ni bilo. —

V Belgii, kakor „Constitutionel“ piše, se zmiraj h kraljomoru šunta, pa da hudodelnikom to vgoduje, ker jih ne kaznujejo, kar je nezapopadljivo. — Kje je vzrok? Kralj je katoličan, dežela polna kertov frajmavrarjev!

Iz Amerike. Pravo veselje obhaja človeka, ko prebira naznanila in dopise v amerikanskih katoliških listih: tu se piše, koliko so jih tukaj ali tam na novo sprejeli v sv. Cerkev; tam se pripoveduje polno vese-

lega od ljudskih misijonov, zlasti od imenitnih misijonov o. Veningerja, in tam spet se imenujejo ali popisujejo novo sozidane kat. cerkve. Velikrat se kakih 20—30 bolj premožnih katoliških družin zedini pa hajd' na delo — in v malo mescih stoji krasna cerkev, kjer je bila poprej le lesena bajtica, za silo v kapelico predelana. Velikrat tudi katoliki nakupijo zapušeni tempeljnov od drugovercev, zlasti metodiških, kajti metodistje se v Ameriki zelo zelo zgublajo, tako da eden njih listov piše: „V osmih letih je zginilo iz naših cerkvenih imenikov 3, milijona imén in naši škofje nam naznanjajo, da smo zgubili v zadnjih 4 letih 5951 duš.“ —

— Iz Anapolja v Marilandu (Amerika) pišejo to-le žalostno dogodbo. Sedem duhovnov in dveh študentov družba se je peljala 8. mal. serp. v čolnu ob obrežju Chesapeake (Cizepik). Pri Thomas-Pointu prečast o. Claessens čez stranico v vodo pade. Ko se tovariši trudijo ga oti, se čoln preverne ter razun 2 duhovnov vsi utonejo: una dva sta se namreč čolna oklenila in rešila.

Iz Mehike dohajajo bolj in bolj žalostne novice zastran novega cesarstva. Država je brez denarjev, vojska v bojih nesrečna, tako da je od prostovoljcev avstrijskih že prav malo še za boj pripravnih, roparske derhali se množijo in vlačijo po deželi, tako da se ni čuditi, če se danes ali jutri odpove mladi cesar svoji časti in domu v Avsrijo pride. Res je prišla že žena njegova, cesarica Mehikanska kar nenadoma v Paris, da izprosi pomoči od Napoleona.

Avstralija. V dokaz, da se tudi tukaj lepo širi sv. vera, naj povemo, da so ustanovili dve novi škofii, v Matiland-u in v Bathurst-u.

Kolera zlasti med prusko armado tako silno razsaja, da pišejo pruski listi: zgubili smo že več vojakov po boleznih kakor v bojih. Ali tudi še druga šiba nam zuga — goveja kuga, ki se je vnela med četami volov, ktere so na Ogerskem pa Hervaškem pripravljene imeli za armado.

Kratke naznanila. „Vašo sveto vero homo visoko spoštovali,“ so oklicali Prusi, pridi v Prago; v Reichenbergu pa 4 tedne niso pustili ne zvoniti, ne pridigati! — „Moravska orlice“ spominja vlado, kako sta po poslednjih dogodbah češki in slovenski narod postala bramba zoper dva najhujši sovražnika našega cesarstva. Dolžnost toraj, pa tudi lastni prid tirja, da vsako ministerstvo ta dvojni narod posebno vterjuje. — Škoda, ki so jo Prusi storili posameznim ali privatnim, znaša po vradnih naznanilih tri sto milijonov gld. Pač priden zaveznik! — „Slovenec“ v spisu „Na razpotju pravi zastran prihodnosti“: Naj za kermilo naše vlade primejo možje raznih narodnost, katerim Avstrija ni nemška država, temveč domovina raznih narodov itd. — Te dni so nam čez delj časa zopet došli cerkveni listi iz Prage in Berna. — V Bukovini je med 486.708 prebivavci 40.716 katoličanov. Katoliška Cerkev je ondi naj revniši v Evropi — brez kake zaloge in mnogo duhovnij brez lastne cerkve in brez duhovske hiše. Služba Božja se opravlja po najetih kočah, in duhoven plačuje za reven kot pri kakem kmetu pri sedajni dragini po 300 gld. (Hlas.) — Kakošne „dobrovoljce“ ima Garibaldi, se vidi iz tega, da jih je v mestih Como in Varese sam dal 800 (?) zapreti — Garibaldi garibaldovcev. (Blah.) To je moglo dobrega očka serce boleti, ko je bil primoran kaznovati dobre sinčike! — Laški državi nič ne tekne cerkveno premoženje, — bolj ga žre bolj je lacna. Ina grizo. Državni popirji so padli na 36 od sto: ko pa vendar papeževi stojé na 60. — V Pragi so svitli kardinal velikega Šmarna dan posvetili nove duhovne in jim precej službe odkazali v nogradu Gospodovem, zlasti takim, kterih domačije je vojska razdjala. (Blah.) —

Méd in pelin.

Kolika nezmerna nevednost v veri je pri nekterih deržinah in kaj iz nje izvira, kaže undlanji samomor dveh zakonskih na Dunaju. Žena strugarja Matija P.... je pisala svojemu bratu prav v nekem božjem strahu, da se hoče z možem vred končati in ga je lepo prosila, naj pozdravi vso žlahto, ki naj „za samomorice en očenaš molijo.“ Pa tudi sama v pismu moli, rekoč: „Tudi moj mož ti pošlje prišerčno slovó... Bog daj, da bi mu vsi odpustili, kakor naj tudi nama odpusti vsegamogočni Bog.“ — Kakor ta žena piše, ko bi bila ona podučena, da samomorivec s samim samomorom ravno na potu v večnost naj strašnejši smertni greh stori, menda gotovo bi bila moža in sebe obvarovala te silovite nesreče. —

Staro pa še zmiraj novo. V Helmstedt-u so imeli nekdanj vseučilišče; pred tem poslopjem je bil lep prostor, in na njem — terg za prešiče. Gospodje profesorji teh visocih šol so prosili mestno gosposko, naj bi to odpravila, ker se nikakor ne spodobi. Mestni očetje pa so odgovorili učenim glavam: „Naj le ostanejo prešiči, kjer so, ker od njih ima mestna kasa več dobička, kakor od vsih gg. profesorjev.“ — Kaj ne, da so se možko odrezali? Smejate se jim, — pa stojte, če niste ne mara tudi vi taki Helmstedtčani! Tudi danes so dežele, ki za vse drugo več potrosijo, kakor za uk, in veliko veliko je posamesnih družin, ki bolj skerbé za hlév, kakor za šolo in učenika ter za nauk in lepo odrejo svojih otrok.

Nihilisti. Iz Petrograda pišejo, da se zlasti po Moskvi in Petrogradu razširja potepinstvo nevérnikov, „nihilistov“, ki nič ne verujejo. Hudodelnik, ki je hotel cara umoriti, je iz te derhali. Zbirajo se ti razuzdani hudobneži naj bolj iz verst učencev na akademijah in vseučiliših. In kdo je vir temu? Profesorji s „hegel-skimi“ nauki so neki prvo seme trosili; kmali pa so učenci učeničke v neveri prekosili. Tako je navadno, da malopriden sad hitro zori. Ker so pa ti aposteljni očeta satana tako hitro cesaromorca izlegli, jim bo vlada pač na pete stopala. — So pa nihilo-ničmaniči dostikrat tudi po družih deželah in deržavah — in sicer med učenički in učenci, kateri ne bodo boljših pišancev legli kakor možkovitarški, ako se jim ne dene torba na „nihilarski“ gobec.

Sini Slave. *)

Cesar kliče: sini Slave!	Vsi junaki, Slave sini!
Rod junaski, bistre glave,	Se glasi po domovini;
Močni kakor oroslani,	Hitro, hitro v boj kervavi,
Z duhom, srecem meni vdani,	K srečni zmagi, k večni slavi!
Urno-gibčni kot posterve,	V boj za vero, dom, cesarja!
Vsi junaki verste perve:	Mati Slava prigovarja:
Hitro, hitro v sveti boj,	Zmagati al slavno past',
Nad sovražnike z menoj!	Bodi mojih sinov čast!

Da smo sini vere prave,
Vsi junaki očetnjave,
Bomo z mečem pokazali,
Kadar v prvi verstí stali,
Boj junaske zmage bili,
Z venci slave se ovili,
Da donelo bo z visin:
Vsak junak je — Slave sin!

J. Virk.

*) G. Gust. Ipavec je na to pesem naredil tudi napev. Vr.

Pesem,

kadar merliča od hiše vzdigneje.

(Ima tudi napev od Jož. Tribnika.)

Vse pod solncem hitro mine, V morje večnosti zbeži; Tudi naše domovine Na tej revni zemlji ni, To človeški rod spričuje, Šel pred nami je damó, Zdaj naš brat ¹⁾ nam oznanuje, Ki jemlje od nas slovó.	Ljuba žena ²⁾ ! 'z černe grude Dam ti zadnjikrat rokó, En „Bog plati!“ ze vse trude Vzemi v žalostno slovó! In Marii ljubeznjivi Vas otroke ³⁾ izročim; Bog ohrani, Bog vas živi! Da v nebesih vas dobim.
Zginile so moje leta, Tako rajni ²⁾ nas uči, Kakor dnevi roženeveta, Nikdar več nazaj jih ni; Al za smert ga ni zdravila. — Toraj, srečno, časni dom! Že odperta je gomila, Kjer počival ³⁾ truden bom.	Sestre ljubljene in brate Spremlja naj nebeški mir, Da vse najdem tankeje svate, Kjer je prave sreče vir; Vas prijatelje objeti Pa v ljubezni hrepenim, Veseliti pri Očeti Z vami se na vek želim.

Zdaj pogrēbniki! nesite
V grob oterpujeno teló,
In za dušo pa molite,
Da mi sodba mila bo;
Moram se od vas podati
V dolgo večnost, kraj neznan;
Jezus! daj na desni stati
Nan na vel'ki sodnji dan! J. Virk.

Duhovske spremembe.

V lavantinski škofli. Gosp. Fr. Verlič je postal kurat pri sv. Križu blizo Maribora. Prestavljeni so gg. kaplani: Mart. Satler v sv. Lovrenc v pušavi; Jož. Simonič, k sv. Marku pri Ptujem; Jan. Reisp k sv. Benediktu v Goricah; Alojzi Petrič k sv. Miklavžu pri Ljutomeru; Fr. Švarc k sv. Egidiju v Goricah; Jož. Turkuš k sv. Magdalení v predmestji mariborskem; Jož. Kunaj v Ruše; Jož. Sovič v Rače; Sim. Gabrec v Tiuje; Fr. Brelih, novo posvečen, v gornjo Polskavo; Ant. Drozeg v Hajdino; Mih. Šumer v Gotovlje; Fr. Pignar, novo posvečen, v Vuzenico; Jan. Coca j v Gornji grad za drugega; Jož. Pečar, novo posvečen, k sv. Jakopu v Dolu; Mih. Šantel k sv. Andreju v Goricah; Juri Jugovic v Ulimije; Jan. Modic v Prihovo; Kašp. Kamnatik k sv. Kunigundi na Pohorji; Fr. Ermenec v Črosnovike. Vnovič nastopijo kot kaplani: g. Jan. Bergler v Ljutomeru za drugega; g. Ant. Pajmon pri sv. Jederti blizo Laškega; g. Pet. Pečnik v Lembahu; g. Mih. Vavpotič pri sv. Vidu blizo Ponikve.

Dobrotni darovi.

Za sv. Očeta. Ana Lah od več oseb: 11 gold. v popirji, 5 šestic, 20 starih desetic, 1 staro petko, 6 dvajsetic. — Za odpušanje grehov in za srečno zadnjo uro: 2 tol. ali 4 gold. st. den. in 1 gld. — Neimenovana oseba 3 sreb. denare po 25 nkr. Za afrik. misijon. Z Iga 3 gold.

Pogovori z gg. dopisovarci.

P. n. g. S. v n. N.: Se je zgodilo. Za vse serčna hvala. — G. B. v St.: Zastran bratovšine sv. Detinstva na vprašanje to-le: Denar je naj pripravniši oddajati v kn. škof. pisarnici, tudi vredn. ga tje odda, kakar ga kdo pošlje. Kolikor vemo, ga ne donašajo ravno o mesih, ampak o priliki. Podobice so želeli otrokom, menimo pa, da ne bistno potrebne; nima jih pa v Ljubljani nihče, kolikor nam je znano. Tudi imena, kolikor vemo, se nikomor ne pošiljajo. — G. H. P. v T.: Dobra roba, — najde dobro mesto. —

1) (ali, ta sestra) 2) (ali, rajna) 3) (kjer počila trudna) 4) (ljubi mož iz) 5) (Vas verstnike — verstnice).